

TUKEA ARKEEN virallisesti ja torellisesti

17.11.2020 Varsinais-Suomen
Aivovammayhdistys

Sosiaalityöntekijä (YTM)
Taina Kiuru,
Tyks/ Asiantuntijapalvelut

TOIMEENTULO 1/3

- Palkka
- Opintotuki
- Työttömyyskorvaus v.2021 väh.33,78 eur.
- Sairauspäiväraha 16-67 v. Vähimmäispäiväraha v.2021 on 29,05 eur/arkipäivä.
- Kuntoutustuki tai pysyvä työkyvyttömyyseläke → osaeläke, eläkkeen lepääminen.
- **Täysimääräinen Kelan takuueläke 1.1.2021 alkaen 837,59 eur.**
- Eläkkeen saajan lapsikorotus v.2021 on 22,23 e/kk alle 16-v. lapsista. Muistettava hakea erikseen Kelasta.
- Vakuutusyhtiön ansionmenetykskorvaus
- Tapaturmaeläke
- Kuntoutuksessa ollessa kuntoutusraha
- Vanhempainpäiväraha ja kotihoidontuki

TOIMEENTULO 2/3

Yleinen asumistuki ja eläkkeensaajan asumistuki

Pienituloinen ruokakunta/henkilö voi saada asumistukea asumis- menojensa vähentämiseksi. Asumistuki myönnetään yhteisesti koko ruokakunnalle.

Omistusasuntoon

Vuokra-asuntoon

Asumisoikeusasuntoon

Osaomistusasuntoon.

Bruttotulojen yhteismäärä vaikuttaa

<https://www.kela.fi/laskurit#asumisen-tuet>

Toimeentulo 3/3

Toimeentulotuki / KELA

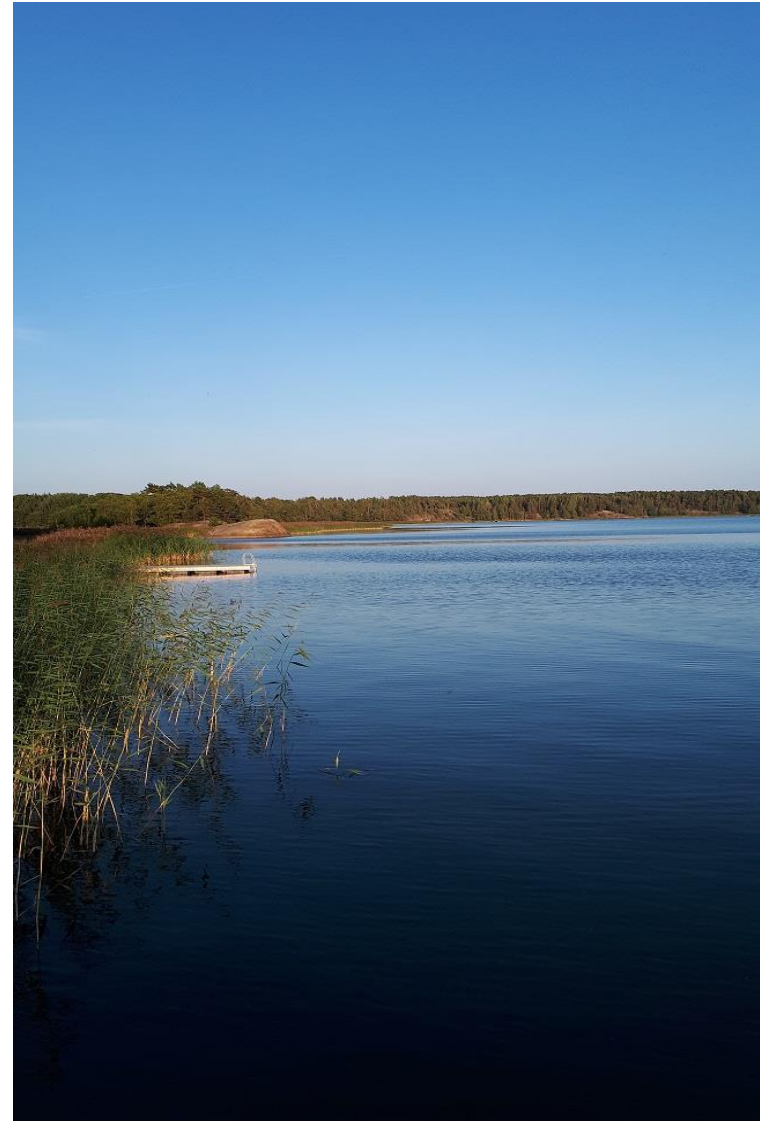
- 1. Hae perustoimeentulotuki verkossa** ja toimita liitteet verkossa.
- 2. Voit hakea tukea myös paperilomakkeella.**
- 3. Tukea on mahdollista hakea myös suullisesti.**
Ota silloin yhteyttä Kelan puhelinpalveluun p. 020 692 207 tai palvelupisteeseen.

[https://asiointi.kela.fi/
Toimeentulotuen_inte
rnetlaskenta/alku.face
s](https://asiointi.kela.fi/Toimeentulotuen_internetlaskenta/alku.faces)

Sairauden tai vamman takia haettavia tuloja

Kelan vammaisetuudet aikuisille:

- **16 vuotta täyttäneen vammaistuki**
- **Eläkettä saavan hoitotuki**
- Verottomia
- Ei riipu varallisuudesta tai tuloista

Yli 16-vuotiaan vammaistuki

- ikä 16 – 64 vuotta
- toimintakyky alentunut vähintään 1 vuoden ajan
- Vamma tai sairaus aiheuttaa haittaa, avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta
- Vammasta tai sairaudesta aiheutuvat erityiskustannukset saattavat suurentaa perustuen korotetuksi tueksi.

Vammaistuki porrastettu 3 ryhmään:

Ylin vammaistuki 421,03 e/kk
(v.2021 422,58e)
Vaikeasti vammainen

Korotettu vammaistuki 217,13 e/kk (217,93 e)
Huomattava haitta. Saat säännöllistä apua
viikoittain.

Perusvammaistuki 93,05 e/kk (v.2021 93,91e)
Olennaista haittaa.

Eläkettä saavan hoitotuki

- Apua, ohjausta tai valvontaa henkilökohtaisissa toiminnoissa (hygienia, WC, syöminen, liikkuminen, vuorovaikutus jne.)
- tukee kotona asumista
- Perushoitotuki myönnetään vain hoidon tarpeen perusteella.
- Hoitotuki korvaa sairaudesta aiheutuvia erityiskustannuksia eli kustannukset voivat nostaa perustuen tason korotettuun tukeen.

Hoitotuki porrastettu 3 ryhmään

Ylin hoitotuki

- 328,07 eur/kk (v.2021 329,27 eur)
- ympärivuorokautinen avun tarve

Korotettu hoitotuki

- 155,15 eur/kk (v.2021 155,72 eur)
- aikaa vievää apua, päivittäin, useissa henkilökohtaisissa toimissa
- Sairaudesta aiheutuvat kustannukset

Perushoitotuki

- 71,21 eur/kk (v.2021 71,48eur)
- tarvitset apua viikoittain, esim. suihkupalvelu, kotihoito
- pelkkä siivous ja kauppa-apu ei riitä

Hakeminen

- haetaan Kelasta
- voidaan hakea vasta, kun sairastumisen jälkeen tilanne vakiintunut, jotta voidaan arvioida toimintakyvyn aleneman ja avuntarpeen pitkäaikaisuus
- tarvitaan lääkärinlausunto C tai vastaava
- sekä oma hakemus (sama lomake vammais- ja eläkettä saavan hoitotueessa, EV256)
- takautuva hakuaika 6 kk

Huom!

Jos saat määräaikaisen päätöksen vammais- tai hoitotuesta niin muista hakea jatkoa. Kela ei lähetä muistutuskirjettä vammaisetuuden jatkon hakemisesta.

Henkilökohtainen vastaanottoaika Kelaan

Voit varata ajan soittamalla
elämäntilannekohtaiseen palvelunumeroon.
Jos varaat ajan toisen henkilön puolesta,
käytä ajanvarauksessa hänen tietojaan.

Vakuutuksesta maksettava hoitotuki ja vaatelisät

Kuva: Petteri Paalasmaa / Uusi Suomi

LIKENNEVAKUUTUS

- **Hoitotuki –
3 haittaluokkaa**
- **Vaatelisä**

- Korvaus pysyvästä haitasta maksetaan yleensä kertakaikkisena (VahL5:7 §).

TAPATURMAVAKUUTUS

- **Hoitotuki –
3 haittaluokkaa**
- **Vaatelisä**
- **Lisääntyneet
kodinhoidon
kustannukset -**
Korvausta maksetaan enintään vuosi vahinkotapahtumasta

- **Haittaraha kerta- tai jatkuva korvaus**

Liikennevakuutuksen hoitotuki

Normitetulla korvauksella eli **hoitotuella** korvataan vahinkoa kärsineelle hänen saamansa vamman seurauksena säännöllisestä avuntarpeesta aiheutuvat kulut.

Jos voit osoittaa avuntarpeestasi aiheutuvien kulujen olevan normikorvausta suuremmat, kulut on korvattava niiden todellisen määrän mukaan.

<https://www.liikennevahinkolautakunta.fi/Guidelines/132>

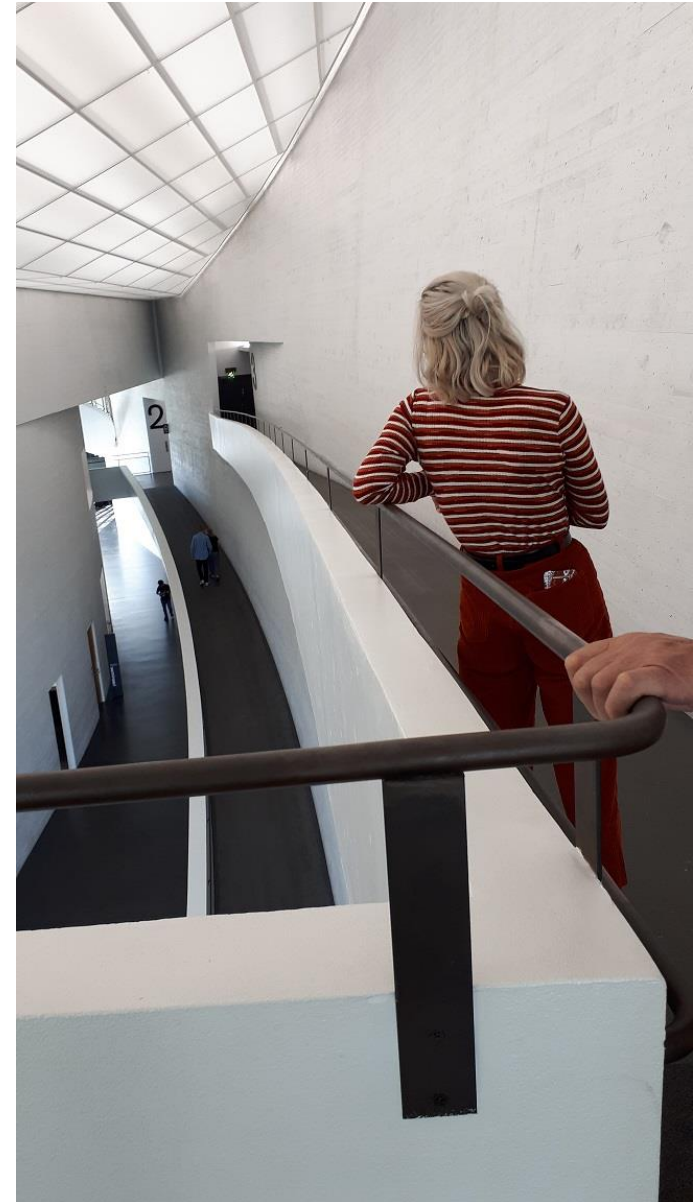
Tapaturmavakuutuksen hoitotuki

Jos olet vamman tai sairauden vuoksi joutunut niin avuttomaan tilaan, ettet voi tulla toimeen ilman toisen henkilön apua. Ratkaisu tehdään tilakuvauksen perusteella.

Hoitotukea ei makseta sairaalassa tai laitoksessa oloaikana.

<https://www.tvk.fi/korvaaminen/korvaukset/muiden-kustannusten-korvaukset/>

Kunnan perus- ja erityispalvelut

Kunnan perus- ja erityispalvelut

- Sosiaalihuoltolain mukaan:
  - kotihoidon palvelut
  - tukipalvelut: ruoka, kylvytys, kauppa, siivoussetelit jne.
  - omaishoito
  - Kuljetuspalvelut
- Vammaispalvelulain (erityislaki) mukaan:
  - henkilökohtainen avustaja
  - palveluasuminen tai palveluasuminen kotiin
  - asunnonmuutostyöt
  - Kuljetuspalvelut

SHL 3 § erityistä tukea tarvitsevalla henkilöllä

Tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalvuuja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointia laadittaessa yhdessä asiakkaan kanssa selvitetään, tarvitseeko hän omatyöntekijää.

Kotihoito

- lähtökohtana on asiakaslähtöisyys: tarjottavat palvelut perustuvat asiakkaan elämäntilanteen arviointiin ja sen perusteella tehtävään asiakassuunnitelmaan
- Nykyisin painottuu sairaanhoidollisiin käynteihin
- Tukipalvelut (siivous, kauppa jne.) ohjataan usein ostamaan yksityisiltä palveluntuottajilta tai käytössä on palveluseteli

Palveluopas 2020-2021

Omaishoitajille ja läheisille

Omaishoidontuki (Sosiaalitoimi) 1/2

- Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.
- tukee kotihoitoa
- sopimus hoitajan ja kunnan kesken
- hoitaja voi olla omainen tai muu henkilö

Omaishoidontuki (sosiaalitoimi) 2/2

- hoito- ja palvelusuunnitelma
- tuen suuruus määräytyy hoidon sitovuuden perusteella
- vähimmäissumma määritelty laissa 399,91 eur/kk
- veronalaista tuloa, josta tehdään ennakonpidätys sekä peritään palkansaajan eläkemaksu
- haetaan sosiaalitoimistosta

Tietoa palvelusta

Mikä on asiakasneuvonta.fi

asiakasneuvonta.fi-sivusto kokoaa arkea, hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja Varsinais-Suomen alueelta. Sivustoa ylläpidetään Varsinais-Suomen kuntien yhteistyönä.

[Katso lisätietoja sivustosta](#)

Usein kysyttyä

Ajankohtaista

Ikäihminen, tarvitsetko apua?

02 262 6164

Puhelin palvelee arkisin klo 9-15

[Avaa neuvonta-chat](#)

[Pyydä yhteydenottoa](#)

[Katso neuvontapisteen](#)

[Ruoka ja ravitsemus](#)

[Apua ja palveluita kotiin](#)

[Raha-asiat, työ ja tulevaisuuden turvaaminen](#)

[Seura, ajanviete ja harrastukset](#)

[Kodin turvallisuus ja apuvälineet](#)

[Asuminen](#)

[Liikunta](#)

[Liikenne ja kuljetus](#)

[Henkinen hyvinvointi](#)

[Omaishoito](#)

[Terveys](#)

[Tietolinkit](#)

Ikäihminen, ota yhteyttä

02 262 6164

Puhelin palvelee arkisin klo 9-15

Yhteydenotto ja palaute

[Anna palautetta sivustosta](#)

[Saavutettavuuspalaute](#)

Palveluntuottajat

[Haluatko palveluntuottajaksi?](#)

[Palveluntuottajan tukipalvelut](#)

[Kirjaudu sisään](#)

Vammaispalvelut

- Peruste: Vammaispalvelulaki VpL
- Hakija on vaikeavammainen haettavaan palveluun nähden

Henkilökohtainen avustaja

- päivittäisiä toimia varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.
- Arvioinnissa lähdetään yksilöllisestä tarpeesta.
- Päivittäisiä toimia ovat mm. liikkuminen, pukeutuminen, henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen, vaate- ja ruokahuolto, kodinhoito, kaupassakäynti, lääkärikäynnit ja muu asiointi, harrastukset ja yhdistystoiminta

Asunnonmuutostyöt (Vammaispalvelut) 1/2

Edellytys: vaikeavammaisuus

Korvattavia:

- vamman tai sairauden takia välttämättömät rakennustyöt
- muutostöiden suunnittelu
- esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä

Asunnonmuutostyöt 2/2

- vaikeavammaisuus on henkilö, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituksessa asunnossa tuottaa vamman tai sairauden takia erityisiä vaikeuksia vähintään 1 vuoden ajan
- haetaan sosiaalitoimistosta
- tarvittavat asiakirjat:
  - lääkärinlausunto
  - kuntoutusohjaajan lausunto/tk:n fysioterapeutin lausunto
  - oma hakemus -> kunnan sos.tt kotikäynti ja yleensä teknisen toimiston edustaja

Vammaispalvelut:

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut 1/2

- peruste: vammaispalvelulaki
- Kuljetuspalveluina on järjestettävä välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista vapaa-ajan matkaa kuukaudessa asuin- ja lähikunnissa
- Tarkoituksena parantaa osallistumismahdollisuuksia ja korvata ylimääräisiä kustannuksia sekä mahdollistaa itsenäisen liikkuminen

Kuljetuspalvelu 2/2

- edellytykset:
- **yli vuoden kestävä haitta**
- erityisiä vaikeuksia liikkumisessa
- kohtuuttomat vaikeudet joukkoliikennevälineitten käytössä
- Järjestetään taksilla, invataksilla tai palvelulinjalla
- kotikunta ja lähikunnat
- maksu: julkisen liikenteen hintataso
- haetaan sosiaalitoimistosta/vammaispalvelut

Sosiaaliohjausta Kauppatorin Monitorista ja Eskelistä

Yleistä sosiaalipalveluiden neuvontaa ja ohjausta saa nyt Kauppatorin Monitorissa ma-pe 9–11 ja 12–15.45.

Ohjausta ja neuvontaa on tarjolla edelleen myös Eskelin infopisteellä (os. Linnankatu 23). Ohjausta saa myös puhelimitse ja chatissa.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus (Trafi)

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus 1/2

- haetaan Ajovarman toimistossa asioimalla tai sähköisesti Trafín sivuilta. Tarvittavat asiakirjat:
  - Hakemus Trafín lomakkeella
  - Lääkärinlausunto Trafín lomakkeella
- pysyvä vamma= lupa voimassa 10 vuotta
- Muussa tapauksessa lupa myönnetään lääkärin lausunnossaan erikseen ilmoittamaksi ajaksi.

Voit hakea liikkumisesteisen pysäköintitunnushakemuksen yhteydessä vapautusta ajoneuvoveron perusverosta.

- Lupa maksetaan hakemuksen jättämisen yhteydessä 20€.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus 2/2

- Edellytys tapaturmavakuutuslain haittaluokkien mukaan:
  - liikunnallinen haitta vähintään haittaluokka 11,
  - näkövamma haittaluokka 17
  - tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten. Kuljetettavalla on oltava säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa.

TIEDÄTKÖ MAKSUKATOT (VUONNA 2020) ?

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksukatto 683 € / kalenterivuosi. Itse seurattava!**
- **Kelan lääkekatto 577,66 €/kalenterivuosi (v.2021- 579,78 euroa)**
Alkuomavastuu 50 eur. Vuosiomavastuun täytyttyä maksat jokaisesta korvattavasta lääkkeestäsi 2,50 euron omavastuun.
- **Kelan matkakatto 300** kertyy kaikista omavastuista, esim. linja-auto 3 eur suunta, oma auto 0,20 e/km. Kela-taksi vain SV67-todistuksella. Kertaomavastuu on enintään 25,00 €/yhdensuuntainen matka.

Kuva: Ajanhukkaa.com

Verotuksen invalidivähennys

- **Työkyvyttömyyseläkettä/kuntoutustukea saavalle myönnetään viran puolesta haitta-aste 100% mukaan**
- pysyvä haitta, haitta-aste väh. 30 %
- vähennys on haitta-asteen mukainen prosenttimäärä täydestä vähennyksestä. Täysi vähennys, jos haitta-aste 100 %
- täysi vähennys valtion verotuksessa 115 €. Voi vähentää myös eläketulosta.
- kunnallisverotuksessa vähennys verotettavasta tulosta 440 €. Jos sinulla on pelkkää eläketuloa, vähennystä ei myönnetä lainkaan kunnallisverotuksessa.
- Haetaan B-lääkäriinlausunnolla , jossa kuvaus sairaudesta, viasta tai vammasta, sen alkamisajankohdasta sekä haitta-aste.

Veronmaksukyvyn alentumisvähennys

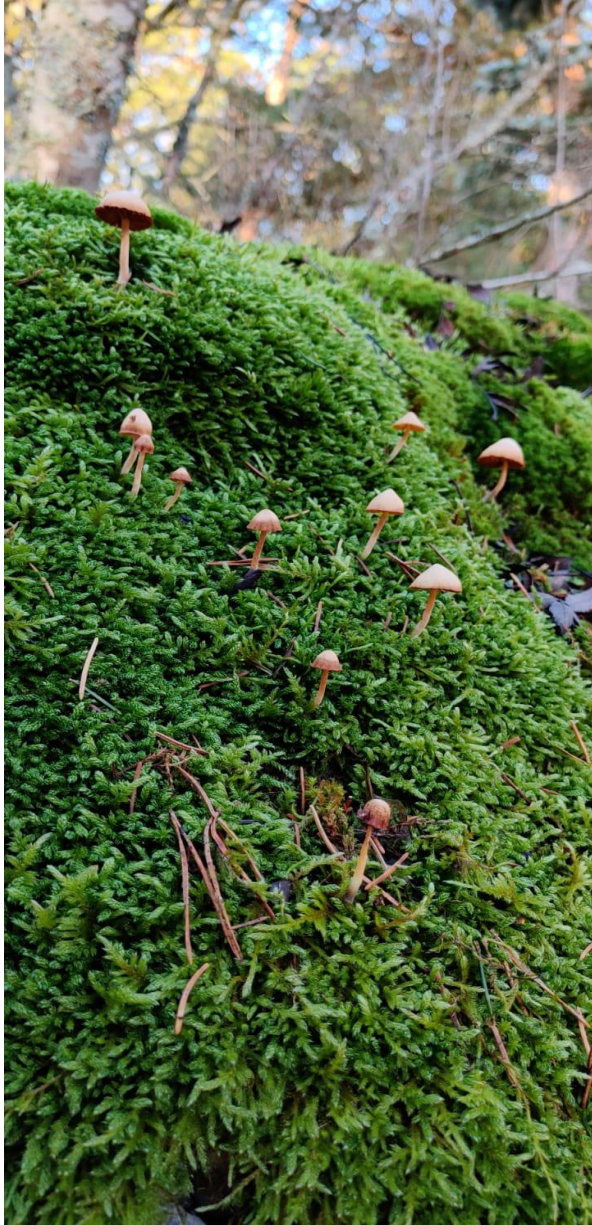
- Tehdään veroilmoitukseen
- Jos sairauskustannusten määrä verovuonna on vähintään 700 euroa ja samalla 10 % vähennystä pyytävän verovelvollisen ja perheen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärästä
- Vähennystä ei myönnetä osittaisenakaan, jos yksinäisen verovelvollisen vuositulon määrä ylittää 27 000 euroa tai puolisoiden yhteenlaskettu vuositulon määrä ylittää 40 000 euroa. Em. tulorajoja korotetaan, jos verovelvollisella on huollettavana olevia lapsia.

Yksityistä kotipalvelua ja tukipalveluja voi ostaa ilman arvonlisäveroa alentuneen toimintakyvyn takia.

- Ikääntynyt, sairas, toipilas tai vammaisen voi ostaa arvonlisäverottomasti apua kodinhoitoon tai kaupassa ja lääkärissä käyntiin. Jos et selviä arjesta ilman apua, olet oikeutettu verovapaisiin palveluihin.
- Verottomia (ALV 0%) ovat maksua vastaan ostetut sosiaalipalvelut. Näitä ovat mm. ateria-, siivous-, ruokaostos-, kylvytys- ja saattajapalvelut.

Kotitalousvähennys verotuksessa

- Saat vähennystä tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja kunnossapito- ja perusparannustyöstä sekä tietotekniikan asennus- ja neuvontapalveluista
- Vähennys myönnetään sinä vuonna, jona työkorvaus tai palkka ja palkan sivukulut on maksettu
- Vähennystä saa vain työn osuudesta
- enimmäismäärä on 2 400 euroa vuodessa / 100 euron omavastuu
- <https://www.veronmaksajat.fi/Asunto-ja-auto/Kotitalousvahennys/#9b7c31a9>

Poimintoja...

Turun seudun 11 kunnassa: Kaarinassa, Liedossa, Maskussa, Mynämäellä, Naantalissa, Nousiaisissa, Paimiossa, Raisiossa, Ruskolla, Sauvossa ja Turussa

Kortti oikeuttaa yhden saattajan maksuttomaan sisäänpääsyyn kuntien määrittelemille liikuntapaikoille ja kulttuuripalveluihin.

Toiminnan tulee olla kaupungin järjestämää.

Kortin käyttöpaikat ovat nähtävissä www.liiku.fi/saattajakortti -sivuilta, kuntien verkkosivuilta ja liikuntapalveluissa.

<https://www.turku.fi/kulttuuri-ja-liikunta/liikunta/harrastamaan/soveltavat-liikuntapalvelut/saattajakortti-liikuntaan-ja>

Aivovamma
yhdistys.

Neuroneuvonta vastaa arkisin
klo 8 – 15.30:
sosionomi puh. 040 542
5200 ja
sosiaalityöntekijä puh. 040
500 1657 ja
info@neuroneuvonta.fi

diakoniatyö

kirjastot

Kohtaamispaikat

**OMAISHOITOKESKUK
SESSA**

Annetaan ohjausta ja
neuvontaa. Jos on
huolia, ota rohkeasti
yhteyttä. Selvitellään
asioita yhdessä!

Lounatuulet
Yhteisötila ry tarjoaa
Apurissa
työikäisille suunnattua
sosiaali- ja terveysalan
palveluneuvontaa.
p.044-348 0333
apuri@lounatuulet.fi

KIITOS!

Lähteet/linkit:

- **Terveyskylä** (<https://www.terveyskyla.fi/kuntoutumistalo/tietoa/oikeudet-ja-etuudet>)
- **Kela** (www.kela.fi)
- **Vammaispalvelujen käsikirja**
(<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja>)
- **THL** (<https://thl.fi/fi/>)
- **TELA** (<https://www.tela.fi/>)
- **Sosiaaliturvaopas** (<https://sosiaaliturvaopas.fi/>)
- **Verottaja** (<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/>)
- **Asiakasneuvonta.fi**

<https://www.liikennevahinkolautakunta.fi/Guidelines>

<https://www.tvk.fi/korvaaminen/korvaukset/muiden-kustannusten-korvaukset/>